

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1539/24
13.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Јасне Лозук и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бутолен Франц Бранко, адвокат из Београда, Алексиначких рудара број 79/16, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда, Др. Александра Костића број 9, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 16182/19 од 21.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 13.3.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ се пресуда Првог основног суда у Београду П 16182/19 од 21.12.2023. године у ставовима првом, другом, трећем и делу става четвртог изреке којим је одбијен тужбени захтев за исплату неисплаћених пензија за период почев од фебруара 1999. године до маја 2016. године, као и захтев за исплату разлике између тражених износа и пензија које је тужилац примао од косовске администрације у периоду почев од јуна 2017. године закључно са децембром 2019. године, као и у ставовима петом и шестом изреке, и у том делу се жалбе тужиоца и туженог **ОДБИЈАЈУ** као неосноване.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 16182/19 од 21.12.2023. године у преосталом делу става четвртог изреке, па се обавезује тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање из Београда да тужиоцу АА из ... на име накнаде штете због неисплаћених пензија за период од јуна 2016. године закључно са мајем 2017. године исплати:

- за јуни 2016. године износ од 6.504,75 динара са законском затезном каматом од 25.7.2016. године до исплате,
- за јули 2016. године износ од 6.525,59 динара са законском затезном каматом од 25.8.2016. године до исплате,
- за август 2016. године износ од 6.542,79 динара са законском затезном каматом од 25.9.2016. године до исплате,
- за септембар 2016. године износ од 6.552,60 динара са законском затезном

- каматом од 25.10.2016 године до исплате,
- за октобар 2016 године износ од 6.518,97 динара са законском затезном каматом од 25.11.2016 године до исплате,
- за новембар 2016. године износ од 6.478,74 динара са законском затезном каматом од 25.12.2016. године до исплате,
- за децембар 2016. године износ од 6.826,18 динара са законском затезном каматом од 25.1.2017. године до исплате,
- за јануар 2017. године износ од 6.826,05 динара са законском затезном каматом од 25.2.2017. године до исплате,
- за фебруар 2017. године износ од 6.826,10 динара са законском затезном каматом од 25.3.2017. године до исплате,
- за март 2017. године износ од 6.903,11 динара са законском затезном каматом од 25.4.2017. године до исплате,
- за април 2017. године износ од 7.007,55 динара са законском затезном каматом од 25.5.2017. године до исплате,
- за мај 2017. године износ од 7.172,29 динара са законском затезном каматом од 25.6.2017. године до исплате.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име неисплаћених пензија за период од јуна 2016. године до новембра 2016. године исплати износе преко досуђених а до тражених износа од по 26.019,20 динара за сваки месец појединачно, и за период од децембра 2016. године до маја 2017. године износе преко досуђених до тражених износа од по 26.409,49 динара за сваки месец појединачно, са законском затезном каматом од 25. у месецу за претходни месец, као НЕОСНОВАН.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првом изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности Првог основног суда у Београду. Ставом другим изреке је дозвољено објективно преиначење тужбе учињено поднеском од 20.11.2020. године. Ставом трећим изреке је делимично усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да тужиоцу АА из ..., на име накнаде штете због неисплаћених пензија за период од јуна 2017. године закључно са децембром 2019. године, исплати износе ближе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени му на име накнаде штете због неисплаћених пензија у периоду од фебруара 1999. године закључно са децембром 2019. године, исплати појединачне износе ближе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате. Ставом петим изреке је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 136.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом шестим изреке је одбијен тужбени захтев у делу којим је тражена законска затезна камата на износ трошкова парничног поступка, од дана пресуђења до дана

извршности.

Против наведене пресуде, странке су благовремено изјавиле жалбе и то тужилац побијајући пресуду у одбијајућем делу, како то произлази из навода жалбе, а тужени побијајући пресуду у ставовима првом, другом, трећем и петом изреке из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована, а жалба тужиоца делимично основана.

У првостепеном поступку, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка, које би могле бити од утицаја на њену правилност и законитост, а донета одлука је у потврђеном делу, јасна и разумљива, садржи разлоге о одлучним чињеницама, па се неосновано садржином жалби парничних странака указује на битну повреду из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем СИЗ ПИО број 07017720559 од 11.03.1991. године признато право на привремену умањену старосну пензију, почев од 01.09.1999. године. Пензија му је исплаћивана до марта 1999. године када је исплата обустављена са образложењем да је доласком међународних снага на Косово и Метохију, прекинута комуникација као и платни промет са Косовом и Метохијом, па тужени није могао да врши исплате. Према потврди привремене администрације од 08.06.2021. године утврђено је да је тужилац корисник основне пензије почев од 12.07.2002. године. Тужилац је такође корисник пензије са уплаћеним доприносом од 01.01.2008. године.

Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђена је висина неисплаћених пензија тужиоцу за период од 15.02.1999. године до 31.12.2019. године, и то без умањења за исплаћене пензије на територији Косова и Метохије, као и са умањењем на име исплаћених пензија на Косову и Метохији, детаљно приказано у табели која је саставни део налаза и мишљења, са доспелошћу сваког појединачног месечног износа 25-ог у месецу за претходни месец. Из допунског налаза и мишљења судског вештака, утврђена је висина потраживања тужиоца на име неисплаћених пензија за период од 15.02.1999. године до 31.12.2019. године без умањења за исплаћене пензије на Косову и Метохији, као и са умањењем за исплаћене пензије на Косову и Метохији, детаљно приказано у табели која је саставни део налаза и мишљења, са доспелошћу појединачних месечних износа од 25-ог у месецу за претходни месец.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом одредби члана 35 став 2 Устава Републике Србије, као и чланова 155, 172 и 376 став 1 Закона о облигационим односима, закључио да је правни основ потраживања тужиоца накнада штете због незаконитог рада органа туженог, с обзиром да је тужени без оправданог разлога престао тужиоцу да исплаћује пензију као стечено право, које се

остварује на основу Устава и закона и представља део имовине тужиоца, те је услед обуставе пензије повредио право тужиоцу на мирно уживање имовине, гарантовано у члану 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Висина досуђених износа утврђена је за период од јуна 2017. године закључно са децембром 2019. године, за део потраживања који по налажењу првостепеног суда није обухваћен застарелошћу, у свему према налазу и мишљењу судског вештака који је имао у виду потврду од 08.06.2021. године, према којој тужилац остварује основну пензију на Косову и Метохији од 12.07.2022. године, као и пензију са уплаћеним доприносом од 01.01.2008. године, док је одбио тужбени захтев за накнаду неисплаћених пензија за период од фебруара 1999. године закључно са мајем 2017. године, налазећи да је у том делу захтев тужиоца застарео, а тужбени захтев је одбијен и за разлику износа које је тужилац примао од привремене Косовске администрације.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом материјалног права садржаног у члановима 172 и 376 Закона о облигационим односима, делимично усвојио тужбени захтев. Одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео обуставом исплате пензије, заснива се на одредби члана 172 Закона о облигационим односима којим је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Обустава исплате пензија тужиоцу из разлога који нису у складу са законом представља повреду члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и незаконит рад туженог, што је основ одговорности туженог за штету са обавезом да тужиоцу штету надокнади. У конкретном случају постоји незаконит и неправилан рад туженог, због тога што је дошло до обуставе исплате пензије без доношења решења, односно без правног основа. Тужени до закључења главне расправе, иако је терет доказивања на њему чињеница и околности услед којих је тужиоцу престало право на пензију, није доставио суду одлуку надлежног органа да је наведено право тужиоцу престало или да је исто укинато.

Тужилац је своје право на исплату пензија у току поступка пред судом доказао одлуком надлежног органа који му је то право признао и утврдио, због чега парнични суд није надлежан да утврђује да ли су у међувремену постојале околности које утичу на постојање или остваривање тог права, јер се те околности утврђују пред надлежним органом туженог у управном поступку. Суд опште надлежности је стварно надлежан да одлучује о тужбеном захтеву за накнаду штете због незаконитог и неправилног рада органа туженог у извршењу утврђене обавезе, у конкретном случају исплате пензије. Таква одговорност постоји када се без законом прописаног разлога ускрати корисницима исплата или се она врши селективно. Стога су неосновани наводи туженог да тужилац нема право на исплату пензија, јер већ прима износе пензија на територији Косова, и да према Закону о ПИО и то члану 119 има право да користи само једну пензију.

Неосновани су и жалбени наводи туженог којима се истиче да су пензије повремена давања на која тече законска затезна камата од дана подношења захтева за исплату. Наиме, тачно је да су пензије по својој природи повремена потраживања, али се конкретна парница не води ради исплате пензија, већ ради накнаде штете због неправилног, односно незаконитог рада органа туженог услед обуставе исплате пензија без законског основа, те потраживање застарева у роковима из члана 376 Закона о

облигационим односима, а камата од доспелости сваког појединачног потраживања. Како се ради о штети која сукцесивно настаје, субјективни и објективни рок застарелости тече од доспелости сваког појединачног месечног, односно полумесечног износа пензија. Супротно жалбеним наводима туженог, није било места примени члана 123 Закона о пензијском и инвалидском осигурању којом је прописана обавеза Фонда да исплати заостале месечне износе пензије највише за 12 месеци уназад, од подношења захтева за исплату, будући да је истом одредбом прописано да важи за случај обуставе исплате због околности које је проузроковао корисник, што се у конкретном случају не може ставити на терет тужиоцу.

Са друге стране, наводи жалбе тужиоца којима се указује да је реч о потраживању које није застарело, су делимично основани. У конкретном случају се ради о накнади штете због незаконитог рада туженог, исказаног у обустави исплате без доношења одговарајућег решења, па се примењују рокови застарелости прописани Законом о облигационим односима (члан 376 став 1) за потраживање накнаде штете. Како је тужба у овој правној ствари поднета 22.7.2019. године, правилан је закључак првостепеног суда да је потраживање тужиоца за период од фебруара 1999. године закључно са мајем 2016. године застарело, имајући у виду да износи неисплаћених пензија доспевају 25-ог у месецу за претходни месец.

Међутим, првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право приликом оцене истакнутог приговора застарелости потраживања када је закључио да су такође застарела и потраживања на име неисплаћених пензија за период почев од јуна 2016. године закључно са мајем 2017. године, с обзиром да је тужба поднета 22.7.2019. године, а имајући у виду трогодишњи рок застарелости прописан чланом 376 став 1 ЗОО, из чега произлази да нису застарела потраживања на име неисплаћених пензија за период од јуна 2016. године закључно са мајем 2017. године, из ког разлога је пресуда у овом делу преиначена и тужбени захтев делимично усвојен у висини разлике између припадајућих пензија по решењу туженог за овај период и пензија које је тужилац примао од Косовске администрације, са каматом на сваки појединачни износ од 25. у месецу за претходни месец, у складу са чланом 277 у вези члана 324 став 1 ЗОО, док је захтев у преосталом делу одбијен као неоснован. Из изнетих разлога, првостепена пресуда је у овом делу преиначена применом одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП.

Неосновано се жалбом туженог оспорава одлука о камати на досуђене новчане износе. Одредбом члана 186 Закона о облигационим односима је прописано да се обавеза накнаде штете сматра доспелом од тренутка настанка штете. Штета из члана 155 наведеног закона, за тужиоца је настала оног дана када му није исплаћивана пензија, те је првостепени суд правилном применом члана 277 став 1 Закона о облигационим односима обавезао туженог да на сваки појединачни месечни износ пензије у периоду од јуна 2017. године закључно са децембром 2019. године, исплати законску затезну камату, почев од 25-ог дана у наредном месецу, када је тужени вршио исплату другог дела пензије, па до исплате. Имајући у виду наведено, жалбени наводи којима тужени указује на неправилну примену материјалног права, односно да је у конкретном случају требало применити одредбу члана 279 тачка 3 Закона о облигационим односима, који се односи на камату на повремена новчана давања која тече од дана подношења тужбе, су без утицаја на правилност побијане пресуде у том

делу.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања и примењеног материјалног права, а у првостепеној пресуди су у потврђујућем делу дати јасни и правилни разлози које у целости прихвата и апелациони суд и на исте упућује, применом одредбе члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу петом и шестом изреке ожалбене пресуде, имајући у виду да је иста донета правилном применом члана 153, 154 и 165 ЗПП. Правилна је и одлука о исплати законске затезне камате на досуђене трошкове поступка од дана извршности одлуке, применом одредбе члана 324 став 1 Закона о облигационим односима.

С обзиром да је тужилац успео у жалбеном поступку у незнатном делу, не припада му право на накнаду трошкова другостепеног поступка, па је на основу одредбе члана 165 Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу изреке пресуде.

Председник већа-судија
Иван Негић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић